

INFORMACIJA

PRANO SKARDŽIAUS JUBILIEJUI SKIRTA KONFERENCIJA

2014 m. rugsėjo 20–21 d. Druskininkuose vyko tarptautinė Prano Skardžiaus 115-osioms gimimo metinėms skirta konferencija „Aktualieji senosios raštijos ir dabartinės lietuvių kalbos tyrimai“. Konferencija finansuota Europos socialinio fondo ir Lietuvos Respublikos biudžeto lėšomis pagal projektą „Lietuva čia ir ten: kalba, mokslas, kultūra, visuomenė“. Vilniaus universiteto Lietuvių kalbos ir Baltistikos katedros sukviėtė baltistikos centrų Čekijoje, Estijoje, Lenkijoje, Italijoje, Suomijoje, Vengrijoje, Vokietijoje bei Lietuvos aukštųjų mokyklų, LKI mokslininkus diskutuoti lituanistinio (baltistinio) palikimo ir dabartinės lietuvių kalbos vartosenos klausimais. Konferencijos pranešimų tematika buvo labai įvairi: kalbos norminimas, tarmių ir bendrinės kalbos santykis, senieji raštai, skolinių daryba ir adaptavimas, elektroninių žodynų sudarymo problemos, terminija, kičiaivimo šnekamojoje kalboje polinkiai ir t. t.

Konferencijos pradžioje daugiausia nagrinėti kalbos politikos ir norminimo klausimai: aptarti Skardžiaus nuopelnai (Irena Smetonienė, VU, Lina Muri-nienė, LEU), vartotojų požiūrio į bendrinę kalbą ir tarmes kaita (Danguolė

Mikulėnienė, LKI). Antanas Smetona (VU) kėlė dūrybos ir dūrinių formanto interpretavimo problemą.

Dalis pranešimų buvo skirta Mažosios Lietuvos raštijai. Mindaugas Šinkūnas (VU, LKI) aptarė Mažosios Lietuvos XVII a. vidurio ortografijos kitimus. Christianė Schiller (Berlyno Humboldtų universitetas) sugretino anonimino XVII a. rankraščinio žodyno *Clavis Germanico-Lithvana* ir Jokūbo Brodovskio žodyno straipsnį *Heller*. Ona Aleknavičienė (LKI) nagrinėjo lingvistinės minties pradmenis 1706 m. išėjusiame Jokūbo Perkūno traktate. Birutė Triškaitė (LKI) pristatė rankraštinių XVIII a. pradžios žodyną, kurį Čekijos Respublikos nacionalinėje bibliotekoje rado Ilja Lemeškinas. Linos Plaušinaitytės ir Vilmos Zubaitienės (VU) pranešime gretinti dviejų rankraštinių žodynų: J. Brodovskio *Lexicon Germanico-Lithvanicum et Lithvanico-Germanicum* ir anonimino *Clavis Germanico-Lithvana* straipsniai.

Pristatyti ir LDK senųjų raštų tyrimai. Gina Kavaliūnaitė-Holvoet (VU) aptarė Samuelio Bythnerio NT parengimo aplinkybes, palygino jį su kitais NT šaltiniais, iškėlė autorystės klausimą. Agnieszka Rembiałkowska (Varšuvos universitetas) nagrinėjo M. Daukšos *Katekizmo* konstrukcijų su naudininku

sintaksines savybes ir jų santykį su atitikmenimis Jokūbo Ledesmos *Katekizmo* vertime į lenkų kalbą.

Bartłomiejus Kowalis (Varšuvos universitetas) palygino tris skirtingo laiko M. Daukšos *Postilės* pratarinės „Prakalba į malonųjį skaitytoją“ vertimus. Diego Ardoino (Pizos universitetas) pateikė nestandartinį požiūrį į prūsų kalbos paminklus.

Dalis pranešėjų (Bonifacas Stundžia, VU, Jurgis Pakerys, VU, Lina Inčiuraitė, VU, Jurgita Girčienė, LEU) nagrinėjo skolinių kirčiavimo, fonologinio ir morfologinio adaptavimo, darybos ir vartosenos problemas, Laimutė Balodė (Helsinkio universitetas) – skolinius latvių hidronimijoje.

Keletas konferencijos pranešimų – Dalios Jakulytės (KU), Tiinos Kattel (Tartu universitetas), Ričardo Petkevičiaus iš Budapešto – buvo skirti duomenų bazių, elektroninių ir spausdintų žodynų sudarymo problemoms.

Gintarė Judžentytė (VU) aptarė lietuvių kalbos vietosrieveikių inventorių. Dalia Pakalniškienė (KU) nagrinėjo dabartinę žemaitiškojo būtojo dažninio laiko vartoseną. Axelis Holvoetas (VU) naujai pažvelgė į veiksmo kategoriją lietuvių kalboje. Nijolė Linkevičienė (VU) remdamasi tekstynais padarė išvadą, kad veiksmožodis *atstatyti* dabartinėje kalboje turi daugiau reikšmių negu pateikiama DLKŽ. Jūratė Lubienė (KU) pateikė nominacijos tipų ir priemonių įvairovę atskleidžiančią mikonimų klasifikaciją. Jolita Urbanavičienė (LKI) aptarė Vilniaus miesto šnekamosios kalbos vardažodžių kirčiavimo ypatumus, o Albinas Drukteinis (KU) – specifinius jūreivystės terminijos bruožus (plačiau apie pranešimų tematiką žr. *Gimtoji kalba* 10, 2014, 19–22).

Vilma ZUBAITIENĖ
[oilma.zubaitiene@takas.lt]